

Kielten ja viestinnän vastuopettajien ryhmätyö kansainvälisyydestä (Mikkeli 13.2.2014)

Ammattikorkeakoulujen kielten ja viestinnän vastuopettajapäivillä Mikkeliissä opettajat työstivät oppimiskahvilatyylisesti pedagogiseen kehittämiseen, hanketoimintaan, kotikansainvälistymiseen ja kansainvälisiin vaihtoihin liittyviä teemoja kartoittaen **hyviä käytänteitä, kehittämiskohteita** sekä **tulevaisuuden näkymiä**.

Pedagogisessa kehittämistyössä amkien kielten ja viestinnän opettajien verkkopedagogiikan osaaminen luo hyvät edellytykset kansainvälistymiseen ja vientikoulutukseen. Työelämäyhteistyön hyviä esimerkkejä ovat pedagogisesti taitavasti toteutetut messu- ja opintomatkat sekä ruotsinkielisten tai Ruotsissa työskennelleiden vierailuluennot. Monet opettajien mainitsemat pedagogisen kehittämistyön hyvät käytännöt ja kehityskohteen liittyvät kansainvälisiin vaihtoihin ja (koti)kansainvälisyyteen. Esimerkkeinä mainittakoon tandem-opetus sekä vaihto-opettajien ja -opiskelijoiden hyödyntäminen kielten opetuksessa, jolloin vieraan kielen käyttötarve on aito ja akuutti. Tulevaisuudessa toivotaan enemmän virtuaaliopetuksen hyödyntämistä ja yhteisopettajuutta, joka saisi olla nykyistä suunnitelmallisempaa.

Kotikansainvälistämisen hyviä käytänteitä ovat tutoropiskelija- ja ystäväperhetoiminta, moniaistiset tilat (<http://moniaistinentila.laurea.fi/>), living library 'ihmiskirjasto' (<http://www.coe.int/t/dg4/eycb/Source/EYCB%20Living%20Library.pdf>), kielikahvilat sekä projekti- ja kv-viikot. Kotikansainvälistymistä edistävät myös englannin ja ammattiaineen integrointi yhdessä ulkomaisten opiskelijaryhmien kanssa, vierailut kansainvälisiin ympäristöihin ja Skype-yhteydet ulkomaille partneriopistolaitosten opiskelijoihin. Suomalaiset aikuisopiskelijat voivat joissain tapauksissa myös ottaa ulkomaalaisia opiskelijoita omille työpaikoilleen.

Ongelmalliseksi koetaan, että kansainväliset vaihto- ja tutkinto-opiskelijat ovat monesti erillään suomenkielisistä opiskelijoista, joita pitäisi aktivoida poistumaan mukavuusalueiltaan ja saada heidät käyttämään vierasta kieltä. Kotikansainvälistymisen kehittämiskohteiksi mainittiin myös aikataulujen yhteensovittaminen, kontaktien löytäminen ja jakaminen sekä kansainvälisten yritysten hyödyntäminen kielten opetuksessa. Tieto kv-opiskelijoista ja -vieraista ei myöskään aina tavoita kielten opettajia.

Tulevaisuudessa kotikansainvälistymisen toivotaan olevan luonnollinen ja systemaattinen osa kokonaisuutta, jonka suunnitteluun myös opiskelijat voisivat osallistua ja jonka ytimenä olisi yhteisopettajuus. Mukaan toivotaan myös työelämässä olevia ulkomaalaisia, kansainvälisiä yrityksiä sekä ruotsinkielisiä. Kotikansainvälistyminen pitäisi integroida myös opiskelijoiden vapaa-ajan toimintaan ja tavalliseen arkeen. Monikielisyyskin tulisi huomioida: Kotikansainvälistymisen kohdekielen ei aina tarvitse olla vain englanti. Kotikansainvälistymistoimien jatkuvuuden varmistamiseksi verkostoja on ylläpidettävä säännöllisesti.

Mitä **kansainvälisiin (KV) vaihtoihin** tulee, sekä opettajilla että opiskelijoilla on hyvät mahdollisuudet lähteä vaihtoon, koska käytänteet vaihtojen toteuttamiseen ovat jo olemassa. Tieto vaihdoista ja niiden hyödyistä välittyy eteenpäin, jos sekä opettajilla että opiskelijoilla on fooruminsa, joiden kautta he voivat välittää tiedon vaihtokokemuksistaan.

KV-vaihtojen haasteena on saada mukaan opettajia, jotka eivät vielä ole olleet vaihdoissa. Vaihtoihin toivotaan myös enemmän systemaattisuutta, kuten selkeästi tiettyihin opintojaksoihin sidottuja ja vastavuoroisia vaihtoja. Käyttöä olisi pedagogisille malleille, jotka tukevat vaihto-opettajuutta.

Opettajien kv-vaihtoja voisi lisätä esim. siten, että vaihtoon lähtee työpari: Kokenut ottaa mukaan ensikertalaisen tai vaihto toteutetaan esim. kielen- ja substanssiopettajan opettajaparityöskentelynä. Opettajat voisivat jakaa vaihdon aikaisia kokemuksiaan esim. reissublogeissaan ja näin välittää tietoa kollegoilleen. Vaihtojen ei tarvitse aina olla opettajavaihtoja vaan ne voivat olla myös henkilöstoliikkuvuutta, jossa tavoitteena on organisaation toiminnan kehittäminen ja kouluttautuminen. Tällöin opettaja voi keskittyä johonkin tiettyyn aihealueeseen ja suunnitella laajempia opintokokonaisuuksia.

Myös opiskelijoille tulisi antaa tehtäviä vaihtoon liittyen esim. videotervehdykset ja blogin kirjoittaminen vaihdon aikaisista kokemuksista.

Vaikka ammattikorkeakoulujen **hanketoiminnassa** kielten opettajien rooliksi usein lankeaa vastata käännöksistä ja kielentarkastuksista, niin muunkinlaisia tehtäviä voi olla tarjolla: Opettajat voivat toimia esim. haastattelijoina tai kulttuurienvälisen viestinnän asiantuntijoina. Pellic-hankkeessa (<http://projects.ael.uni-tuebingen.de/pellic/>) integroitiin substanssia kieleen ja viestintään ja Monika-hankkeessa (monikielinen ja kulttuurinen kampus) edistettiin ulkomaalaisten kotouttamista suomen kielen opettajan avustuksella. Hankemaailmaan siis mahtuu myös kieliin ja kulttuuriosaamiseen liittyviä tehtäviä. Ammattikorkeakoulujen kielten ja viestinnän hanketoiminta lienee vielä liian oppilaitoslähtöisiä. Tulevaisuuden työelämässä on yhä enemmän yrityksiä joille kehitetään kielistrategioita ja työvälineitä kielten ja viestinnän osaamisen hallintaan.

Hankemaailman haasteeksi koetaan se, että kielten ja viestinnän opettajien saattaa olla vaikea päästä mukaan hankkeisiin. Esimerkiksi byrokratia saatetaan kokea esteeksi: Yksiköiden välillä voi olla korkeitakin raja-aitoja, mistä syystä hankeyhteistyö ei toteudu. Aina ei edes tunneta oman yksikön käynnissä olevia hankkeita. Osa kielten ja viestinnän opettajista olisi kiinnostuneita osallistumaan substanssiaineiden hankkeisiin. Hankemaailmaan pääsyä saattaisi helpottaa, jos opettajat oma-aloitteisesti hakeutuisivat yhteistyöhön substanssiopettajien kanssa, toisivat esille halukkuutensa hanketyöhön ja osallistuisivat jo hankkeen suunnitteluvaiheeseen. Kannattaa myös tiedustella, olisiko mahdollista laatia oma hankehakemus. Tämä tosin vaatii tekijältään vastuunottamista asiasta, jota ei ehkä ennalta tunne. Kun hanketoiminnan periaatteet on sisäistänyt, on hankkeiden parissa työskentely olla parhaimmillaan palkitsevaa, motivoivaa ja maailmankuvaa laajentavaa.